

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Радостин Григориев Вазов,

ВУЗФ

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки;

Професионално направление 3. 8. Икономика.

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор на науките“** във ВУЗФ.

Автор на дисертационния труд: Петър Фрончик

Тема на дисертационния труд:

**„Управление на финансовите разходи
и ефективността на избраните методи в системата за социално подпомагане на
Полша на примера на Подкарпатското войводство“**

Основание: Заповед №111/21,04,2022 г. за определяне на научно жури на Ректора на ВУЗФ проф. д.ю.н. Борис Велчев.

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд се състои от 272 страници, основният текст е от 246 страници, структуриран в съответствие с поставената цел, научноизследователските задачи, работната теза, обекта и предмета на изследването и отразява подхода на автора към изследваната тема. Състои се от увод, изложение в четири глави, заключение. Списъкът с използваните литературни източници включва 393 позиции,

включително 322 монографии, научни изследвания и статии; 42 източника на статистически данни, 20 закона и 9 интернет източника. Работата включва 132 таблици, 12 диаграми, 15 фигури и 24 диаграми.

Дисертационният труд е написан на английски език, авторефератът е на български и английски езици.

Представената дисертация е особено актуална със спецификата на изследваната проблематика, съдържанието си и приложените изследователски подходи, методи и направления. Тя обективно и реално представя качествата, уменията и възможностите на Петър Фрончик като изследовател, аналитик и професионалист в конкретната област на науката и знанието.

Представеният труд е ориентиран и апробиран чрез реални данни и индикатори. В неговото съдържание могат да се намерят „горещи” проблемни области, формулировки и други съществени въпроси, както и възможни отговори, авторови становища, варианти и пътища за тяхното решаване.

Актуалността на разглежданата проблематика се определя от наложителните промени свързани с една от ключовите цели на функционирането на повечето съвременни държави, а именно осигуряването на адекватни условия за живот на населението и осигуряване на адекватно ниво на социална защита. За постигане на тези цели се използва социалната политика, която е важен елемент от държавната политика на всяка страна. Социалното осигуряване на гражданите се осигурява чрез системата за социално осигуряване. Самата идея за социална сигурност може да се определи като съвкупност от мерки и дейности на публични институции, с помощта на които обществото се опитва да защити своите граждани от недостиг или заплахата от невъзможност за задоволяване на основни, обществено признати потребности. Групата фактори, които предизвикват заплахата за социалното осигуряване, включва типични социални рискове, т.е. болест, трудова злополука, инвалидност, загуба на работа, недостатъчни средства или имущество, с които лицето разполага, както и други негативни последици от социални проблеми.

За решаване на изследователския проблем са използвани теоретични и емпирични методи на проучване. Избраната методика на изследване позволява

постигането на поставената цел и дава адекватен отговор на задачите, поставени и решени в дисертационния труд.

Авторът е показал изключително добри умения за самостоятелно научно изследване. Той много добре познава изследваната проблематика, както в теоретичен, така и в практически аспект. Многоаспектното разглеждане на проблемите разкрива неговите задълбочени познания в тази сфера на науката и познанието.

Представената дисертация има подчертана теоретична и приложна значимост, базирана на авторовите изследвания в разглежданата област. Добре изградената монолитна структура на съдържанието е позволила да се развият теоретичните, методологичните и практико - приложните трактовки в логически обвързана последователност и разбираемост на иначе сравнително по-сложната материя и терминология на разглежданата проблематика.

Дисертационния труд се характеризира със задълбоченост, комплексност, високо ниво на познаване на материята, научна логика в представянето на изследователските резултати, с коректно адаптиране на съществуващи методологии и методически решения, с адекватна емпирична аргументация на защитаваната теза и предлаганите решения. Това го прави сравнително лесно приложим и използваем.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Д-р Петр Фрончик защитата докторска дисертация през 2009 г. на тема: «Хората с увреждания на местния пазар на труда по примера на регионите Санок, Леско и Биещади». Той е преподавател и директор на Института по обществени науки в Държавното висше училище им. Яна Гродка в г. Санок (Полша). От 2014 г. д-р Петр Фрончик е титуляр на дисциплини, които имат за обект проблемите на финансиране на социалне подпомагане в Република Полша. Той съчетава преподавателската си работа с изследванията в областта на управление на социално-подпомагане, което е довело до реализиране на настоящия дисертационен труд, обект на тази рецензия. Освен преподавателската работа той заема и длъжности, които са непосредствено свързани с тема на представена дисертация. От 10.2021 – до сега е член на Партньорския съвет, създаден в изпълнение на договор, сключен между Краковския научен и академичен център и общината в град Краков (Полша). Член е на регионален общински съвет за

хора с увреждания към кабинета на управителя на Подкарпатско войводство (Полша). Член на надзорния съвет по икономика на общински предприятия на в град Санок (Полша). Член е на регионалната изпитна комисия за професионална специализация на социалните работници в Подкарпатско войводство (Полша). Член е на редколлегията на списание „Увреждане – проблеми, проблеми и решения“, PFRON (Национален фонд за рехабилитация на инвалиди), Варшава (Полша). Ръководител е на департамент „Социална работа“ на Държавното висше училище им. Яна Гродка в г. Санок (Полша). Член е на комисията за оценка на уврежданията в кабинета на областния управител (Полша).

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Запознаването с дисертацията позволява да се прецени, че целта на изследването е постигната, а произтичащите от нея задачи са получили адекватни решения. Ключовата теза на представената работа е доказана и тя се свежда до твърдението, че няма промени в полската система за социално подпомагане, водещи до отхвърляне на парични трансфери в полза на нематериални помощи. Активизиране, както и разширяване на участието на хората в самия процес на оказване на помощ. Междувременно разходите за парични обезщетения продължават да доминират, като непаричните обезщетения са от второстепенно значение. Социалното подпомагане в Полша е под формата на трансфер на средства към определени социални групи (например семейства, отглеждащи деца), вместо да се насочват към най-нуждаещите се. Такива инструменти, използвани в системата за социално подпомагане като социални договори, са неефективни и не допринасят по никакъв начин за независимостта на хората, ползващи социално подпомагане, не подобряват житейското им положение и не допринасят за придобиване на пълна независимост. Освен това системата за социално подпомагане в Полша, въпреки увеличаването на разходите от държавния бюджет, не е готова да решава социални проблеми, които ще станат много важни в Полша в бъдеще, като проблемите на възрастните хора или подкрепата за чужденци.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационен труд се съдържат научно – приложни резултати с характер на приноси. Приемам предоставените от автора научни приноси и съм съгласен с формулировката им. Могат да бъдат изведени и други научни приноси, като се има предвид задълбочените статистически анализи и обхвата на научните изследвания в областта на проучването.

Научният и практически принос на представената работа се основава на следните елементи:

- Разработване на нов теоретичен и методологически подход в областта на икономическите изследвания в публичния сектор в Полша по отношение на системата за социално осигуряване.
- Идентифициране на бъдещите предизвикателства пред системата за социално осигуряване в Полша, както и потвърждение, че тази система не е адаптирана към решаването на социални проблеми, което ще бъде голямо предизвикателство за Полша в бъдеще.
- Въвеждането на индикатор за бариери и ограничения при провеждането на ефективна финансова политика в системата на социалната закрила.
- Предложение за концепция за анализ на инструменти (социални договори), използвани в полската система за социално осигуряване.
- Емпирично тестване на ефективността на инструментите (социални договори), използвани в полската система за социално осигуряване.
- Идентифициране на причините за ниската ефективност на инструментите (социалните договори), използвани в полската система за социално осигуряване и управлението на финансовите разходи в системата за социално осигуряване.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява съдържанието на дисертацията, като съдържа в себе си необходимата информация и акценти от проведеното изследване. В него коректно и цялостно е представена дисертацията, приносните моменти и основните изводи в текста.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

След подробното ми запознаване с представения дисертационен труд не установих наличието на съществени пропуски, неточности или противоречия. Може би някои постановки по изследваната проблематика не съвпадат с моите схващания, но това са персонални трактовки и интерпретации на кандидата и те могат да бъдат защитени от него. Затова смятам, че те не оказват влияние върху общата ми положителна оценка и не омаловажават научните постижения на кандидата. Ето защо бележките ми имат по-скоро насочващ и препоръчителен характер за бъдещите му изследвания, а именно:

- на места намирам реализирано голямото желание на кандидатът да ни поднесе колкото е възможно по-богато съдържание, което води до разпиляване в не винаги подходящи детайли;
- някои схеми, таблици и графики, макар и много грижливо и обосновано изработени, биха могли да се експлоатират по задълбочено.

7. Заключение

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Правилника.

Кандидатът отлично познава не само научната литература и постижения в тази област, но и самата практика. Резултатите от изследването са представени логично, разбираемо и нагледно. Считам, че изводите от анализа в дисертационния труд следва да бъдат разгледани и взети под внимание от изследователите в България.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, публикации, постигнати резултати и приноси, и предлагам на

почитаемото научно жури да присъди научна степен 'доктор на науките' на **Петър Фрончик** в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика.

Подпис:

доц. д-р Радостин Григориев Вазов

София

18,05,2022 г.